

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky

Len spoločne môžeme čeliť výzvam 21. storočia

Vláda Slovenskej republiky podľa článku 113 Ústavy SR predkladá Programové vyhlásenie vlády Národnej rade SR so žiadosťou o vyslovenie dôvery.

Preambula

Slovensko sa dnes v mnohých ohľadoch nachádza na križovatke. Krajina a spoločnosť nie je primerane pripravená na prehlbujúce sa zmeny súvisiace so starnutím populácie, vplyvmi klimatických zmien, digitalizáciou a čoraz častejšie sa vyskytujúcimi krízami. Je v záujme nás všetkých urobiť maximum pre modernizáciu krajiny a byť schopní včas a flexibilne reagovať na výzvy zajtrajška.

Uvedomujeme si, že sa nami identifikované problémy nedajú vyriešiť za pár mesiacov. No to nás neodradí od snahy urobiť prvé kroky. Niekde je potrebné začať.

Spoločnou ambíciou je priniesť pokoj, stabilitu, kontinuitu, toleranciu a v neposlednom rade kultivovanú spoločensko-politickú diskusiu.

Sme vládou odborníkov. Nebudeme sa hádať v médiách a mrhať drahocenným časom. Zabezpečíme riadny chod štátu do septembrových predčasných volieb konštruktívne a jednotne.

Našou prioritou bude okrem riešení aktuálnych problémov aj dôraz na budúcnosť, konkurencieschopnosť a úspech Slovenska. Krajina sa nedá donekonečna riadiť zo spätného zrkadla, nemôžeme ignorovať trendy, ktoré určujú život v 21. storočí. To, v akom svete vyrastajú naše deti. V kľúčových oblastiach pripravíme strategické materiály s konkrétnymi krokmi pre budúcu vládu.

Pozeráme sa na svet vlastnými očami a uznávame rôzne hodnoty. Túto rôznorodosť budeme rešpektovať a vnímame ju ako zásadný prínos pre celospoločenské riešenia. Nebudeme otvárať citlivé kultúrno-etické témy. Budeme hovoriť o veciach, ktoré nás spájajú, kde máme všetci spoločný záujem. Vláda chce a bude ťahať za jeden koniec povrazu so všetkými ľuďmi žijúcimi na Slovensku bez ohľadu na rozdiely.

Budeme budovať na pozitívnych trendoch, ktoré boli naštartované. Zabezpečíme implementáciu začatých reforiem. Na druhej strane, zastavíme a zmeníme nefunkčné a rizikové projekty. Pomenujeme veci také aké sú. Máme snahu viesť konštruktívny dialóg s politickými stranami počas celého pôsobenia. Komunikovať s nimi otvorene o aktuálnom stave vecí verejných, aby budúca vláda prišla s realistickou víziou pre krajinu.

Koniec-koncov, úspech krajiny je úspechom každého z nás.

Vláda zameraná na výsledky

Času nie je veľa. Preto je veľmi dôležité, aby vláda sústredila svoju pozornosť na úzky okruh dobre zafinancovaných priorít. **Všetky však musia byť realistické, uskutočniteľné a v rámci legislatívnych a finančných možností.**

Náš mandát vnímame optikou dvoch základných skupín priorít¹:

Krátkodobých, pri ktorých máme ambíciu skvalitniť fungovanie krajiny do vytvorenia novej vlády, ktorá vzíde zo septembrových volieb.

1. *Riadny chod štátu do volieb.* Kľúčová bude príprava a implementácia opatrení, ktoré by pomohli slabším príjmovým skupinám v boji s vysokou infláciou a jej dopadmi. Okrem toho je dôležité zabezpečiť efektívne využívanie finančných prostriedkov, ktoré máme k dispozícii vďaka nášmu členstvu v Európskej únii (EÚ), aby sa minimalizovalo ich prepadnutie. Ďalším cieľom je v pokoji priviesť Slovensko k demokratickým parlamentným voľbám v septembri.
2. *Zodpovedný rozpočet.* Spojíme odborné kapacity štátu a pripravíme možnosti pre budúcu vládu, ako zabezpečiť poriadok vo verejných financiách. Slovensko potrebuje realistický, efektívny a zodpovedný plán konsolidácie. Budúce generácie si zaslúžia, aby sme prestali riešiť naše problémy len a len na ich úkor.
3. *Proeurópska domáca a západná zahraničná politika.* Bezprostredne za našimi záhradami zúri vojna vyvolaná ruskou agresiou, ktorá v nemalej miere ovplyvňuje naše životy a bezpečnosť. Ctíme si naše členstvo v EÚ, ktorá je naším domovom, v Organizácii Severoatlantickej zmluvy (NATO), ktorá je naším ochranným dáždnikom, ako aj všetky ostatné medzinárodné záväzky. Chceme byť a naďalej aj budeme spoľahlivým a angažovaným partnerom, ktorý uprednostní spoločné európske riešenia pred jednostrannými krokmi.

Strednodobých, pri ktorých je našou ambíciou ponúknuť konkrétne návrhy opatrení pre ďalšie vlády, ktoré zlepšujú kvalitu života na Slovensku.

- I. *Pomoc slabším.* Slovensko je veľmi rozmanitá krajina. Je to výborné, nie však v oblasti kvality života. Bohužiaľ, stále nie je jedno, v ktorom kúte Slovenska a komu sa narodíte. Úplne iné možnosti majú deti bohatších rodičov ako deti v sociálne slabších komunitách. Namiesto adresnej pomoci tým, ktorí to naozaj potrebujú, dominujú plošné riešenia. A tie si v našej súčasnej rozpočtovej situácii nemôžeme dlhodobo dovoliť. Pomáhať slabším a rešpektovať menšiny nie je len o solidarite, ale môže to mať nemalé ekonomické benefity pre celú krajinu. Treba na maximum využiť potenciál, ktorý máme.
- II. *Udržanie a prilákanie talentov.* Slovensko nielenže nevie udržať svojich talentovaných ľudí, ale stáva sa neatraktívne pre šikovné mozgy zo zahraničia. Výsledkom je, že mladá

¹ Priority sa v mnohých oblastiach prirodzene prekrývajú.

generácia masívne odchádza do zahraničia a málokto sa vráti. Spoločnými silami musíme docieľiť, aby sa tento trend postupne zvrátil. V opačnom prípade nás nič dobré nečaká a úspech našej krajiny, našich detí, nebudeme mať vo svojich rukách.

- III. *Efektívne využitie európskych peňazí.* Ľudia z ostatných členských krajín EÚ nám rok čo rok veľmi štedro prispievajú na zlepšenie našich životov. Namiesto toho, aby sme si to vážili, najmä v súčasných ťažkých časoch, našou neschopnosťou a často aj korupčným správaním pomoc nevieme pretaviť do hmatateľných výsledkov pre kvalitnejší život nás všetkých. Navrhujeme preto spôsoby, ako efektívnejšie, transparentnejšie a profesionálnejšie riadiť tieto vzácne zdroje.

Úspech jedného je úspechom celej krajiny

Vláda má jednoznačnú ambíciu spájať, konštruktívne diskutovať a spoločne hľadať riešenia pre každodenné problémy ľudí vo svetle globálnych trendov, ktoré z veľkej časti určujú život v 21. storočí. Ochranu demokracie, právneho štátu, lepšiu odolnosť Slovenska voči krízam, súdržnosť spoločnosti a efektívnejšie riešenie problémov je možné zabezpečiť len vtedy, ak budeme medzi sebou komunikovať s väčším rešpektom, osudy iných nám nebudú ľahostajné a keď budeme ochotní prevziať na seba viac zodpovednosti za stav krajiny, v ktorej žijeme.

Inkluzívna spoločnosť. Vylúčenie a nerovnosť príležitostí je celospoločenský problém. Ak nie je riešený, môže mať devastačné účinky na spoločnosť. Pre ochranu kvality života jednotlivcov, ich osobný a kariérny úspech, je nevyhnutné spoločnými silami a spoločenským dialógom odstraňovať akékoľvek formy a podoby znevýhodnenia a diskriminácie.

Absencia a ignorovanie princípu inklúzie znižuje schopnosť jednotlivcov a marginalizovaných skupín brániť sa. Krajina je týmto ochudobnená o talent a nevyužíva dostupný ľudský potenciál. Diskriminačné zákony, nedostatok rešpektu, spoločenské a kultúrne normy komplikujúce akejkoľvek menšine prístup k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, bývaniu, zamestnaniu alebo civilným dohodám, sú neprijateľné. Je ambíciou vlády napomôcť viesť spoločenský dialóg tak, aby sa v našej krajine cítili ľudia a jednotlivé spoločenské skupiny bezpečne a aby im dávalo zmysel žiť na Slovensku.

Pomoc marginalizovaným rómskym komunitám (MRK). Vláda intenzívne vníma problém generačnej chudoby. Preto kladie veľký dôraz na efektívne využívanie verejných zdrojov, vrátane eurofondov, na zmenu kvality života za priamej účasti samotných predstaviteľov marginalizovaných komunít. Vláda sa zaväzuje rozšíriť a skvalitniť služby ranej starostlivosti hlavne pre deti pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia a podporovať aktivity smerujúce k sprístupneniu kvalitného vzdelávania a k desegregácii v rámci hlavného vzdelávacieho prúdu. Vláda má limitovaný čas aj priestor na zavádzanie nových opatrení vo vzťahu k riešeniu chudoby na Slovensku. Preto bude venovať svoju pozornosť hodnoteniu a monitoringu zavedených politík a opatrení, ktorých súčasťou bude aj prehodnotenie účelnosti nastavených programov. Dodržiavanie princípov aktívneho začleňovania komunít bude aj naďalej hlavnou líniou pre implementáciu politík, reforiem a investícií.

Vláda sa bude usilovať o znižovanie chudoby, predovšetkým v segregovaných oblastiach v menej rozvinutých regiónoch Slovenska. Osobitný dôraz bude klásť na vysporiadanie právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou MRK, zlepšenie štandardov bývania, prístupu k pitnej vode a základnej infraštruktúre, ako i zdravotnej starostlivosti. Dlhodobé udržateľné riešenie nelichotivého stavu marginalizovaných komún je však možné, len ak sa podarí výrazne zvýšiť podiel tých, ktorí disponujú vlastným príjmom z pracovnej činnosti. Vláda sa zaväzuje podporovať zlepšenie zamestnateľnosti, zvýšenie a udržanie zamestnanosti ľudí pochádzajúcich zo znevýhodneného prostredia a skupín ohrozených chudobou.

Pokračovanie reformy verejnej správy. Z medzinárodných porovnaní vyplýva, že slovenská verejná správa nedostatočne podporuje konkurencieschopnosť regiónov, krajiny a kvalitu života občanov. Bez ohľadu na mieru konsolidácie verejných financií bude potrebná racionalizácia verejnej správy a zvýšenie efektívnosti využívania obmedzených verejných zdrojov. Zároveň platí, že spravodlivejšia delba kompetencií medzi štátnou správou a územnou samosprávou, vytvorí podmienky pre lepšie využitie potenciálu regiónov Slovenska, prispeje k rastu ekonomiky, súdržnosti a zvýšeniu dôvery občanov v štát a jeho inštitúcie.

Cieľom vlády je predstavenie koncepcie, ako pokračovať v procese decentralizácie. Dokument sa zameria na model spravovania štátu, návrh úpravy rozdelenia kompetencií, optimalizáciu štruktúry oboch zložiek verejnej správy (štátna správa a územná samospráva) a jej vzťahov, námety na zmenu financovania územnej samosprávy, na zmenu regionálnej politiky, úpravu kontrolných mechanizmov, ale aj modernizáciu verejnej správy.

Boj proti hybridným hrozbám. V ére sociálnych sietí, digitalizácie aj rýchleho nástupu umelej inteligencie sa už dávno nebojuje len prostredníctvom zbraní. Dezinformácia, propaganda a hoaxy sa na nás valia zo všetkých strán a je veľmi náročné v takomto prostredí oddeliť pravdivé informácie od manipulatívnych príspevkov a nepravd.

Slovenská republika je dlhodobým terčom dezinformačných aktivít, ktoré sa ešte zintenzívnili po začatí ruskej agresii voči Ukrajine. Zraniteľnosť Slovenska podčiarkujú aj ďalšie faktory, ako napríklad nedostatočný dôraz na kritické myslenie, občiansku výchovu či históriu vo vzdelávacom procese. Ďalej je to digitálna revolúcia, ktorá zásadne zmenila spôsob, akým tvoríme a konzumujeme informácie, ako aj dlhodobé zanedbanie potreby strategickú komunikáciu zo strany štátu. V priebehu niekoľkých mesiacov sa toho nedá stihnúť veľa, ale pár krokov áno. Proaktívnou komunikáciou, efektívnou koordináciou a aplikovaním najlepšej praxe zo zahraničia chce vláda zabrániť ďalšiemu rozkladu spoločnosti a demokratických princípov.

Vyspelá občianska spoločnosť. Je jedným zo základných pilierov demokracie. Máme záujem o spoluprácu s občianskym sektorom na princípoch partnerstva, rovnocennosti, transparentnosti a efektívnosti pri poskytovaní služieb vo verejnom záujme. Vláda sa hlási k politike podpory dobrovoľníctva a podieľaní sa verejnosti na tvorbe verejných politík a súvisiacej legislatívy. Vláda bude vytvárať podmienky pre transparentnú a efektívnu podporu mimovládnych neziskových organizácií z verejných zdrojov a prostriedkov EÚ. Pozornosť bude venovaná aj podpore filantropie, individuálneho darčovstva a moderných spôsobov realizácie verejných zbierok.

V ťažkých časoch nemôžeme nechať európske peniaze nevyužitú. Potrebujeme lepšiu perspektívu

Slovensko má vďaka miliardám eur z eurofondov historickú šancu budovať a modernizovať nemocnice, zreformovať školstvo, podporovať inovácie alebo, napríklad, zmierniť následky energetickej krízy a urobiť dôležité kroky v rámci zelenej transformácie. Zlepšiť kvalitu života. Vláda urobí všetko pre to, aby sme túto príležitosť využili čo najefektívnejšie. Dôraz kladieme na implementáciu míľnikov a cieľov Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, na zrealizovanie našich implementačných možností, na efektívne využívanie eurofondov a na maximalizáciu hodnoty pre občanov.

Krátkodobé priority

Pokračovať v implementácii Plánu obnovy a odolnosti. Európska komisia doteraz schválila dve žiadosti o platbu a vyplatila Slovensku takmer 1,3 miliardy eur. Vláda sa zaväzuje pokračovať v implementácii už schválených míľnikov a cieľov, medzi ktoré patria kľúčové reformy ako optimalizácia siete nemocníc, ktorá zabezpečí rýchlejší prístup pacientov ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti; kurikulárna reforma vo forme nového štátneho vzdelávacieho programu, vďaka ktorej sa zmení obsah a spôsob vzdelávania; reforma súdnictva, ktorá vytvára priestor pre rýchlejšie a kvalitnejšie súdne rozhodnutia; reforma riadenia vysokých škôl, ktorá otvára vysoké školy externému prostrediu a skvalitní vzdelávanie; reforma národných parkov, ktorá podporí udržateľný rozvoj regiónov; reforma verejného obstarávania, ktorá zrýchľuje a zjednodušuje postupy verejného obstarávania; reforma Slovenskej akadémie vied; reforma riadenia a podpory, vývoja a inovácií; reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou; novela zákona o odpadoch a mnoho ďalších.

Vláda predloží Európskej komisii 3. žiadosť o platbu súbežne so zmenami vyplývajúcimi z procesu aktualizácie. Zároveň bude pokračovať v príprave predloženia 4. žiadosti o platbu a zabezpečí implementáciu a prijatie väčšiny míľnikov a cieľov, ktoré sú súčasťou tejto splátky. Úspešné predloženie 3. a 4. žiadosti o platbu predpokladá splnenie záväzných míľnikov a cieľov v kľúčových oblastiach zelenej ekonomiky, vzdelávania, digitalizácie či zdravotníctva. Celkovo ide o viac ako 40 míľnikov a cieľov, na ktoré je naviazaných 1,7 miliardy eur.

Rozbehnutie investícií z Plánu obnovy a odolnosti a z fondov EÚ 2021 – 2027 a zjednodušenie procesov. Vláda v rámci implementácie fondov EÚ v programovom období 2021 – 2027 zaviazá poskytovateľov zverejniť výzvy podľa harmonogramov výziev na rok 2023 prerokovávaných na zasadnutiach monitorovacieho výboru Programu Slovensko, a to najmä v prioritných oblastiach, ktorými sú hlavne energetická efektívnosť, obnoviteľné zdroje energie, životné prostredie, veda, výskum, inovácie, doprava, zamestnanosť, vzdelávanie a podpora vylúčených skupín.

Vláda vytvorí podmienky pre nasmerovanie investícií do regiónov v rámci najperspektívnejších oblastí rozvoja, ale aj v rámci oblastí s výrazným investičným dlhom a vplyvom na zlepšenie kvality života. Vláda pri využívaní fondov EÚ vníma potrebu posilnenia princípu partnerstva, preto bude významne podporovať zapájanie zástupcov samospráv a iných relevantných partnerov do procesu implementácie Programu Slovensko, a to predovšetkým vo fáze

určovania priorít pri príprave konkrétnych výziev, podobne ako v prípade prípravy Plánu spravodlivej transformácie územia.

Vláda, v spolupráci s Európskou komisiou, pripraví podmienky pre zjednodušenie procesu implementácie Programu Slovensko, vrátane odstraňovania zbytočne prísnych podmienok pre žiadateľov a zaťažujúcich administratívnych nárokov na prijímateľov kladených zo strany štátu, tzv. „gold-platingu“ (nad rámec tých, ktoré vyžaduje EÚ). Cieľom vlády je zefektívniť a zjednodušiť procesy v rôznych fázach implementácie a viac využívať zjednodušené vykazovanie výdavkov.

Dočerpanie finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov 2014 – 2020. Čerpanie prostriedkov z tohto programového obdobia je len na úrovni 70% a do konca roka je potrebné dočerpať približne 4 mld. eur. Vláda vytvorí vhodné podmienky pre efektívne využitie zostávajúcich finančných prostriedkov. Za týmto účelom bude vláda na pravidelnej báze organizovať tematické rokovania k implementácii s cieľom zabezpečiť zvýšenie efektivity a uspokojivú mieru čerpania. Vláda v rámci realizácie krízových opatrení posúdi rizikovosť už zazmluvnených projektov a navrhne adresné opatrenia za účelom využitia voľných finančných zdrojov.

Vláda v záujme udržateľného a vyváženého rozvoja regiónov zabezpečí efektívne využitie mimoriadnych iniciatív EÚ (SAFE, FAST CARE), využívaných najmä na riešenie krízových situácií. Cieľom je v maximálnej možnej miere využiť zostávajúcu finančnú alokáciu v rámci programového obdobia 2014 – 2020. Vláda zároveň zabezpečí využitie flexibilit v rámci procesov ukončovania programového obdobia 2014 – 2020 umožnených legislatívou EÚ s cieľom úspešného dočerpania zostávajúcej finančnej alokácie.

Strednodobé priority

Efektívnejší spôsob riadenia investícií zo zdrojov Európskej únie (priorita vlády). Ak nedôjde k významnejšej zmene nastavených procesov, Slovensku opätovne hrozí, že nebude schopné dostatočne efektívne využiť alokované zdroje z rozpočtu EÚ. Vláda spustí v spolupráci s expertmi Európskej komisie a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) dôslednú analýzu právneho rámca, riadiacej dokumentácie, štruktúry a zodpovedností implementačných orgánov, ako aj analýzu najzávažnejších problémov pri riadení fondov EÚ.

V nadväznosti na analýzu bude vláda v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami postupne navrhovať opatrenia na zefektívnenie procesov riadenia a implementácie európskych programov. Do procesu nastavovania reformy implementačného rámca riadenia investícií z rôznych európskych programov vláda zapojí relevantných partnerov, aby boli zohľadnené potreby zainteresovaných strán na národnej, regionálnej ako aj miestnej úrovni.

Lákание a udržanie talentov (priorita vlády). Slovensko stráca viac mladých talentov ako iné vyspelé krajiny a veľká časť ostáva žiť v zahraničí. Sme tiež slabí v lákaní mozgov z iných krajín, v roku 2021 malo Slovensko 3. najnižší podiel cudzincov v EÚ. Nekonzentrujeme dostatočne talent, ktorý je potrebný pre rast ekonomiky a zvyšovanie životnej úrovne. Talenty odchádzajú z viacerých dôvodov, vrátane celkovej atmosféry v krajine, kvality verejných služieb, či

celospoločenských problémov ako korupcia či nedostatok pracovných príležitostí. Tieto oblasti je potrebné dlhodobo systematicky zlepšovať.

Vláda bude podporovať reformu financovania vysokých škôl, vrátane zavedenia výkonnostných zmlúv a realizáciu investícií do infraštruktúry, aby zvýšila ich výkonnosť a tým aj ich atraktivitu pre študentov. Podporí aj internacionalizáciu vysokých škôl, vrátane štipendií pre domácich a zahraničných študentov. Vláda bude pokračovať v investíciách do výskumu a podporovať implementáciu novej Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030, vrátane častí o koncentrácii talentu (jeden z troch pilierov stratégie).

Na základe analýz a diskusií s partnermi vo verejnom, neziskovom aj súkromnom sektore vláda pripraví strategický materiál, ktorý nadviaže na Plán obnovy a odolnosti a odporučí ďalšie riešenia. Vláda bude paralelne identifikovať a iteratívne testovať návrhy čiastkových, rýchlych riešení („quick wins“). V rámci využitia svojej neformálnej autority bude vláda tiež signalizovať záujem o odchádzajúcich Slovákov a ich návrat, rovnako aj o zahraničných študentov a kvalifikovaných pracovníkov.

Naštartovanie transformácie Slovenska na inováciami poháňanú ekonomiku (priorita vlády). Investície do výskumu, vývoja a inovácií sú najefektívnejším spôsobom, ako zvýšiť dlhodobú konkurencieschopnosť ekonomiky a kvalitu života na Slovensku. Vláda vytvorí a predloží návrh konsolidácie verejnej podpory výskumu, vývoja a inovácií na základe predchádzajúcej revízie výdavkov a kompetencií v tejto oblasti tak, aby vznikla prehľadná, transparentná a predvídateľná podpora prelomových technológií a inovácií naprieč celým inovačným cyklom - od základného výskumu až po expanziu na zahraničné trhy (granty, finančné nástroje, podporné a ekosystémové aktivity).

Vláda vytvorí podmienky pre zjednodušenie implementácie projektov a zavedenie zahraničných hodnotiteľov pre výskumné, vývojové a inovačné projekty financované z akéhokoľvek verejného zdroja (štátny rozpočet, Plán obnovy a odolnosti, EŠIF) tak, aby dané prostriedky smerovali k najkvalitnejším prelomovým projektom s potenciálom transformovať svoje odvetvia a priniesť ekonomike vyššiu pridanú hodnotu. Vláda, v úzkej spolupráci s Úradom pre verejné obstarávanie (ÚVO) a odborníkmi na verejné obstarávanie, pripraví príručku postupov verejného obstarávania pre inovácie a inovatívne riešenia v súlade s medzinárodnou dobrou praxou a domácim legislatívnym rámcom tak, aby sa výrazne začal zvyšovať objem verejných zákaziek, ktoré podporujú inovatívne riešenia.

Peniaze nerastú na stromoch. Zdravé verejné financie sú jedinou zodpovednou cestou voči súčasným aj budúcim generáciám

Vláda sa hodnotovo hlási k potrebe obnoviť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, princípu hodnoty za peniaze pri spravovaní verejných prostriedkov a potrebe osobitne chrániť zraniteľné skupiny obyvateľstva. Pripravíme strednodobý plán na ozdravenie verejných financií. Prehodnotíme systém pomoci domácnostiam s cenami energií s cieľom zvýšiť jeho adresnosť a motiváciu efektívne hospodáriť s energiami. Upravíme pravidlá pre posudzovanie verejných investícií s dôrazom na skoré hodnotenie veľkých projektov. Pripravíme plán opatrení smerujúcich k modernizácii a zjednodušeniu

daňového systému s cieľom podporiť dlhodobý ekonomický rast, férovosť systému a boj s klimatickými zmenami. Predstavíme návrh dlhodobých systémových zmien v rozpočtovom procese a v štruktúre verejných výdavkov tak, aby dokázali čeliť budúcim výzvam Slovenska. Navrhujeme zlepšenie procesu schvaľovania materiálov na úrovni vlády i parlamentu, ktorý bude založený na rozhodovaní podľa dát, zvýši informovanosť širokej verejnosti a vytvorí predvídateľné právne prostredie so zreteľom na občanov a rozpočet verejnej správy.

Krátkodobé priority

Predstavenie plánu na postupné ozdravenie verejných financií (priorita vlády). Plán bude vychádzať z dôkladného posúdenia stavu verejných financií v roku 2023 berúc do úvahy riziká vývoja v tomto roku. Plán zabezpečí pre verejné financie postupný, pre ekonomiku a spoločnosť zvládnuteľný, ale výrazný posun smerom k obnove dlhodobej udržateľnosti. Pripravíme širší zoznam opatrení, z ktorých si bude môcť nová, demokraticky zvolená vláda, vybrať opatrenia, ktoré výrazne zlepšia hospodárenie verejných financií v porovnaní so súčasnými očakávaniami. Cílené úrovne schodkov verejných financií by mali spĺňať naše záväzky vyplývajúce z domácej aj európskej legislatívy. Navrhované opatrenia budú vychádzať zo širokého odborného konsenzu tak, aby čo najmenej doliehali na ekonomický rast, podporovali súdržnosť v spoločnosti a prispievali k cieľom v environmentálnej oblasti. Pre opatrenia, ktoré nemožno uviesť do praxe okamžite, pripravíme plán úloh. Ozdravný plán pre verejné financie sprevádzaný konkrétnym zoznamom opatrení by mal po jeho uvedení do praxe posilniť dôveru finančných trhov v schopnosť Slovenska splácať svoje záväzky aj v dlhodobom horizonte.

Revízia systému pomoci s cenami energií pre domácnosti. Rozdelenie nákladov energetickej krízy medzi štátom, podnikmi a domácnosťami je dôležitou otázkou z hľadiska verejných financií, ako aj zachovania súdržnosti v spoločnosti. V súčasnosti uplatňovaný spôsob ochrany rozpočtov domácností pred dôsledkami energetickej krízy je pre štát veľmi nákladný a dlhodobo neudržateľný. Vyhodnotíme možnosti adresnejšej kompenzácie nárastu cien energií, ako aj spôsobu posilniť zrýchlenie znižovania energetickej náročnosti bývania. Pripravíme plán úloh pre zvolenú alternatívu, ktorú zapracujeme aj do aktualizácie makroekonomického vývoja.

Nové pravidlá pre hodnotenie verejných investícií. Predstavíme návrh na zmenu hodnotenia investícií s cieľom zamerať sa na hodnotenie veľkých projektov čo najskôr v procese ich prípravy. Môžu sa tým ušetriť nemalé finančné prostriedky, ktoré sa potom dajú použiť inde, alebo sa môže pre občanov zabezpečiť vyššia pridaná hodnota za rovnaký objem vynaložených prostriedkov. Zároveň prispôbíme rozsah podkladov a hĺbku hodnotenia objemu investície.

Strednodobé priority

Modernizácia a zjednodušenie daňového systému. Pripravíme plán úloh smerujúci k úprave daňového mixu tak, aby výraznejšie podporoval ekonomickú aktivitu znižovaním daňového zaťaženia práce pri súčasnom prehodnotení zdanenia spotreby, majetku a negatívnych externalít. Moderný daňový systém by mal viac odzrkadľovať aj ciele v environmentálnej oblasti. V rámci modernizácie daňového systému sa zameriame na posilnenie odolnosti

daňového systému proti daňovým únikom a agresívnemu daňovému plánovaniu. Budeme ďalej rozširovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti výmeny daňových informácií.

S postupným zvyšovaním komplexnosti daňového systému nastal čas na jeho celkové zjednodušenie. S cieľom zefektívnenia plnenia daňových povinností navrhujeme opatrenia na zrušenie nesystémových výnimiek, čo by malo tiež prispieť k ozdraveniu verejných financií. Zároveň budeme pokračovať v iniciatívach na podporu dodržiavania daňových predpisov a k ďalšiemu rozvoju digitalizácie správy daní a poplatkov. Hlavnou myšlienkou pripravovaných iniciatív je najmä posilnenie inštitútu prevencie pred daňovými únikami a dosiahnutie zníženia administratívnej záťaže.

Zmeny v rozpočtovom procese a štruktúre výdavkov. Budeme pokračovať v systémových zmenách v rozpočtovom procese s cieľom plne ho pripraviť na systém výdavkových limitov. Pripravíme komplexný materiál na verejnú diskusiu o dlhodobých výdavkových prioritách Slovenska, ich spoločenskom prínose a zmenách v štruktúre verejných výdavkov. Slovenské verejné financie budú v budúcnosti čeliť mnohým výzvam. Okrem zaostávajúcich výsledkov verejných politík oproti vyspelým krajinám bude tlak na verejné výdavky vytvárať aj potreba posilniť obranyschopnosť a bezpečnosť krajiny rešpektujúc medzinárodné záväzky, ako aj starnutie obyvateľstva či zmena klímy. Pri zlom stave dlhodobej udržateľnosti verejných financií a malom priestore zvyšovať výdavky bude nutné na tieto výzvy reagovať aj prerozdelením a hľadaním priorít v oblasti výdavkov.

Posilnenie rozhodovania podľa dát. Pripravíme analýzu skúmajúcu možnosti a výhody administratívneho systému združujúceho existujúce údaje verejnej správy pre prípravu prospešnejších verejných politík. Zlepšenie procesu tvorby a hodnotenia regulácií a politík prinesie informovanejšie rozhodnutia, čo sa v konečnom dôsledku pretaví do lepších politík a posilní dôveru občanov v inštitúcie verejnej správy.

Sfunkčnenie dlhovej brzdy. Pripravíme základné tézy novely ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Táto úprava zmení sankčné pásma a súvisiaci systém sankcií, naviaže ich na ukazovateľ čistého dlhu a ukotví základné rámce výdavkových limitov v ústavnom zákone. Umožní tým, aby dlhová brzda opätovne pôsobila ako účinný mechanizmus zvyšujúci politické náklady prenášania finančného bremena na budúce generácie. Pripravený návrh bude tiež aktualizovať úlohy a postavenie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť tak, aby zodpovedala novej legislatíve a spoločenským výzvam.

Od lacnej pracovnej sily k znalostnej a inovatívnej ekonomike. Od energetickej závislosti k čistej a cenovo dostupnej energii

Vláda vníma dobre fungujúce trhové mechanizmy a postupný prechod na znalostnú ekonomiku ako základ dlhodobej prosperity Slovenska. Zároveň sa hlási k ambícii zvyšovať transparentnosť podmienok pre podnikanie pri znižujúcej sa administratívnej záťaži. Kládí si za cieľ smerovať k jasným, predvídateľným a transparentným pravidlám v oblasti trhu s elektrinou a plynom. Zabezpečí adekvátnu a adresnú pomoc pre domácnosti, priemysel, podnikateľský sektor a vybrané subjekty verejnej správy. Hlási sa k záväzkom v rámci klimateckej zmeny a bude vytvárať podmienky pre opatrenia, ktoré budú citlivo zohľadňovať

bezpečnosť dodávok energií, ich cenovú dostupnosť a vplyvy na konkurencieschopnosť priemyslu a podnikateľského sektora. Bude naplňovať všetky míľniky a záväzky vyplývajúce z existujúcich a budúcich investičných zmlúv. Podpora investičných projektov bude primárne sústredená do menej rozvinutých okresov a prioritu budú mať projekty s vysokou pridanou hodnotou.

Krátkodobé priority

Zníženie neistoty na trhu s energiami. Vláda prehodnotí nástroje na pomoc v boji s energetickou krízou na podnikateľský sektor, domácnosti a verejnú správu bez zhoršovania stavu verejných financií. V spolupráci s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) zdefiniuje jasné, predvídateľné a transparentné pravidlá v oblasti trhu s elektrinou a plynom.

Rozvoj investícií pomáhajúci znižovať regionálne rozdiely. Vláda bude pokračovať v naplňaní míľnikov a záväzkov SR vyplývajúcich z investičných zmlúv. Súčasne bude napredovať v začatých investičných projektoch priemyselných parkov tak, aby sa ďalej posilňovala konkurencieschopnosť SR pri získavaní nových investícií. Podpora investičných projektov sa bude sústreďovať do menej rozvinutých regiónov. Prednosť budú mať inovatívne projekty s vysokou pridanou hodnotou, prvkami digitalizácie alebo zelenej transformácie a vysokou mierou inteligentného priemyslu, či podnikového výskumu.

Zlepšovanie podnikateľského prostredia. Vláda prijme kroky na podporu podnikania a aplikuje už pripravované opatrenia na zníženie byrokratickej záťaže podnikania. V rámci novely Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov zabezpečí nevyhnutné zmeny súvisiace s implementáciou ochrany pred neopodstatneným zvyšovaním administratívnej záťaže (z angl. „gold-plating“).

Strednodobé priority

Energetická transformácia krajiny pre udržateľný rast. Cieľom vlády bude zosúladiť ambície v oblasti klimatických zmien a špecifiká slovenskej energetiky, hospodárstva a cenovej dostupnosti energií. Pre novú vládu pripravíme návrh opatrení a záväzkov ako podklad pre aktualizáciu Národného energetického a klimatického plánu (NECP) do podoby, ktorú je Slovenská republika povinná vypracovať v súlade s európskou legislatívou. Súčasťou aktualizácie plánu budú aj alternatívy energetickej transformácie krajiny s cieľom zabezpečiť trvalú udržateľnosť, cenovú dostupnosť energií, konkurencieschopnosť priemyslu a podnikateľského sektora a zároveň dlhodobú bezpečnosť dodávok energií.

Rozvoj podnikateľského prostredia. Rozhodnutia budeme prijímať na základe odborných podkladov, analýz a posudzovania vybraných vplyvov. Vláda navrhne obnovenie práva na uplatňovanie zásadných pripomienok v procese pripomienkového konania všetkým zástupcom podnikateľov, neziskových organizácií a odbornej verejnosti tak, ako to bolo pred septembrom 2022. V budúcnosti je potrebné ďalej znížiť regulačné zaťaženie podnikania, čo pomôže prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti, produktivity a v neposlednom rade pomôže konsolidovať verejné financie.

Väčší dôraz na inovácie (priorita vlády). Investície do výskumu, vývoja a inovácií sú najefektívnejším spôsobom, ako zvýšiť dlhodobú konkurencieschopnosť ekonomiky a kvalitu života v krajine. Model dobiehania vyspelých ekonomík vďaka zahraničným investíciám využívajúcim nákladovú efektívnosť je takmer vyčerpaný a krajina potrebuje dôsledne implementovať stratégiu prechodu na znalostnú ekonomiku. Budúca konkurencieschopnosť ekonomiky sa musí opierať o intenzívne využívanie moderných technológií a inovácií v dátovej ekonomike, vo výrobe, mobilite, poľnohospodárstve a energetike. Vláda má preto ambíciu do konca septembra 2023 navrhnuť kroky, ktoré nasmerujú krajinu na trajektóriu digitálnej transformácie.

Spoločnosť vie byť len taká silná a odolná, ako jej najzraniteľnejšie skupiny

Vyspelé spoločnosti nie sú ľahostajné voči najzraniteľnejším skupinám. Vláda považuje zabezpečenie dôstojných životných podmienok pre každého za svoju prioritu. Opatrenia budú zamerané na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva, ktoré je potrebné ochrániť pred nadmerným vplyvom rastúcich cien energií a potravín. Priority budú zamerané aj na reformu dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, ochrany ohrozených detí a podporu riešení výchovy detí v ich prirodzenom rodinnom prostredí.

Krátkodobé priority

Pomoc zraniteľným skupinám (priorita vlády). Vláda podporí úpravu dávky v hmotnej núdzi a životného minima vrátane príspevku na bývanie a iných naviazaných dávok. Cieľom je aj hľadať zdroje na úpravu hodinovej sadzby osobnej asistencie a výšky sumy peňažného príspevku na opatrovanie pre osoby v produktívnom veku, ako aj pre opatrovateľov poberajúcich niektorú z dôchodkových dávok.

Vláda sa zameria aj na podporu poskytovateľov sociálnych služieb s cieľom zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb pre najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov. Podporíme poskytovateľov sociálnych služieb mimoriadnym zvýšením finančného príspevku.

Pre náhradných rodičov vláda navrhne jednorazové zvýšenie, resp. v prípade starých rodičov poskytnutie opakovaného príspevku náhradnému rodičovi. Vláda zväží jednorazové zvýšenie príplatku k prídavku na dieťa.

Pre deti a mladých dospelých v profesionálnej náhradnej rodine navrhujeme jednorazovú podporu zvýšenia úhrady výdavkov spojených s bývaním dieťaťa a mladého dospelého v profesionálnej náhradnej rodine. Dofinancujeme výdavky na výkon opatrení pre deti, rodičov, iné plnoleté osoby a rodiny v tzv. štátnych aj akreditovaných centrách pre deti a rodiny.

Rozvoj a zlepšovanie podmienok pre výkon sociálnej a rodinnej politiky štátu. Ako súčasť Plánu obnovy a odolnosti, vláda spustí plynulú implementáciu výzvy na podporu budovania nových kapacít zariadení sociálnych služieb. Bude pokračovať v implementácii Reformy dohľadu nad sociálnou starostlivosťou a zabezpečenia infraštruktúry. Vláda sa zameria aj na

zlepšenie kritického odmeňovania služobnej pohotovosti zamestnancov orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Podporí stabilizáciu lekárov vykonávajúcich posudkovú činnosť. Zlepší dostupnosť odborných poradensko-psychologických služieb pre jednotlivca, pár a rodinu. Súčasne podporí fungovanie opatrovateľov a opatrovateliek domácej opatrovateľskej služby a zameria sa na prípravu nového národného projektu na podporu opatrovateľskej služby v rámci reformy financovania dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti na Slovensku.

Podpora zamestnávania. Vláda podporí zamestnávanie občanov so zdravotným postihnutím s dôrazom na podporu ich uplatnenia sa na otvorenom trhu práce alebo v systéme sociálnej ekonomiky. Zabezpečí zvyšovanie zamestnateľnosti a zamestnanosti uchádzačov o zamestnanie. A to s dôrazom na podporu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, zvyšovania adaptability či zručností zamestnancov a záujemcov o zamestnanie v súvislosti so zmenami na trhu práce, najmä v dôsledku zelenej a digitálnej transformácie.

Strednodobé priority

Príprava systémových zmien. V rámci Plánu obnovy a odolnosti vláda pripraví ďalšie dve reformy - Reformu integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti a Reformu posudkovej činnosti. Tieto štrukturálne zmeny budú nevyhnutné vzhľadom na rapídne starnutie populácie Slovenska v najbližších dekádach. Rast podielu seniorov v spoločnosti výrazne zvýši finančné nároky nielen na dôchodky a zdravotníctvo, ale aj na dlhodobú starostlivosť.

Podpora detí. Vláda plánuje pripraviť podmienky pre zlepšenie tvorby politík v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v rámci nového programového obdobia. A to pokračovaním v procesoch tvorby národného hodnotiaceho a monitorovacieho rámca ako vecného základu tvorby politík v oblasti, hodnotenia pokroku v oblasti deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti od národnej úrovne po úroveň konkrétneho prípadu a základu parametrov pre komplexnú informatizáciu systému sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Naďalej budeme venovať zvýšenú pozornosť rozličným otázkam v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore a pripravíme návrhy na riešenie.

Aktivitou k zlepšeniu kvality života. Vláda bude riešiť prístup k základnej infraštruktúre. V oblasti pracovnoprávných vzťahov chceme realizovať kroky smerujúce k ich digitalizácii pre relevantné oblasti práce a relevantných účastníkov pracovnoprávných vzťahov, v kontexte meniacich sa vzorcov správania časti účastníkov trhu práce.

Zdravotníctvo je potrebné vytiahnuť z minulého storočia. Už nie je možné ignorovať akútnu potrebu jeho modernizácie

Pacient a pracovníci v zdravotníctve sú nielen jednou z najdôležitejších priorít vlády, ale definujú aj celkovú kvalitu života. Každá priorita predstavuje nástroj na krátkodobé, ako aj dlhodobé plány pre udržanie poskytovania zdravotnej starostlivosti na Slovensku v súlade s konceptom reformy zdravotníckeho systému do roku 2030. Vláda deklaruje, že kľúčovými

hodnotami v systéme zdravotníctva sú kvalita, stabilita, ako aj širokospektrálna odborná diskusia vo všetkých témach týkajúcich sa nášho spoločného zdravia.

Krátkodobé priority

Moderné nemocnice. Zrealizujeme procesy pre udržateľnosť kľúčových projektov financovaných z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky v zdravotníctve. Zameriame sa najmä na reálne nastavenie projektov nemocníc a záchranej zdravotnej služby. Najdôležitejším kritériom bude realizovateľnosť a preto pripravíme alternatívne využívanie zdrojov, ak budú jednotlivé projekty vykazovať vysoké riziko nesplnenia hlavných míľnikov.

Systém „skupín súvisiacich diagnóz“ (DRG systém). DRG systém by sa mal stať novým platobným mechanizmom pre nemocnice. Pokračovanie v jeho implementácii umožní kategorizovať hospitalizačné prípady a tým zároveň analyzovať a porovnávať zdravotnícke zariadenia, ktoré poskytujú ústavnú zdravotnú starostlivosť. Pripravíme DRG systém tak, aby od 1. januára 2024 zabezpečoval nielen výkaznícky, ale do určitej úrovne aj úhradový mechanizmus. Zámerom je, aby bol DRG systém od začiatku roka 2024 akcieschopný a zohľadňoval potreby ústavnej zdravotnej starostlivosti. Budeme pokračovať v tvorbe metodiky kontroly medicínskych a ekonomických dát, samotné očistenie dát a výpočet relatívnych váh. Funkčný DRG systém predstavuje jeden z nástrojov efektívnejšieho vynakladania prostriedkov z verejného zdravotného poistenia.

Zefektívnenie ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti. V ambulantnom sektore nadviažeme na reformu siete nemocníc a zároveň upravíme výkaznícke a úhradové mechanizmy, ktorých súčasťou je aj príprava nového katalógu výkonov. V nadväznosti na reformu všeobecnej ambulantnej starostlivosti vypracujeme vyhlášku upravujúcu personálne zabezpečenia ambulantnej pohotovostnej služby.

Kvalitnejšia dátová podpora. Údajový rámec vo forme registrov, ale aj zdieľania dát predstavuje nenahraditeľný pilier správne fungujúceho zdravotníctva. Predstavíme širší zoznam opatrení, ktoré budú sledovať zlepšenie fungovania NCZI. Zrealizujeme zavedenie skríningu rakoviny pľúc cez zdokonalený eVýmenný lístok. Dlhodobý problém zdieľania informácií medzi zdravotníkymi pracovníkmi budeme parciálne riešiť sprístupnením zdravotnej dokumentácie pacienta pre lekárov na urgente ako aj pre špecialistov. Informatickú bezpečnosť ako aj kyberbezpečnosť podporíme etablovaním pilotného bezpečnostného monitoringu nemocníc.

Strednodobé priority

Efektívne financovanie zdravotníctva. Vláda Slovenskej republiky, ktorá vzíde z predčasných parlamentných volieb v roku 2023, bude musieť urýchlene nájsť dlhodobé stabilizačné riešenia na zastavenie narastajúceho dlhu v ústavnej zdravotnej starostlivosti, dnes v úrovni viac ako 1 miliardy eur. Efektívne financovanie zdravotníctva je základ pre presadzovanie následných reforiem a konceptov rozvoja všetkých zložiek zúčastňujúcich sa na poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Pripravíme dokument sumarizujúci východiská a opatrenia, ktoré budú potrebné pre stabilizovanie príjmov a výdavkov verejného zdravotného poistenia a zefektívnenie ich vynakladania pre potreby zdravotného sektora. Vyriešenie krížového

vlastníctva a spravodlivé uplatňovanie úhradového mechanizmu budú základom vyrovnaného rozpočtu nielen poisťovní, ale aj poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti. Je potrebná systematizácia a jednotnosť revíznej činnosti vo vzťahu ku všetkým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

Personálna stabilizácia. V najbližších rokoch bude v zdravotníctve naďalej dominovať nedostatok zdravotníckych pracovníkov, ich neustále narastajúci priemerný vek s nedostatočnou náhradou lekárov v ambulantnej sfére, no najmä potreba stabilizácie ošetrovateľského personálu naprieč celým sektorom. Inovácia a aktualizácia pregraduálneho, postgraduálneho a ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov je nutným predpokladom personálnej stabilizácie v zdravotníctve.

Medzinárodná spolupráca, veda a výskum. Potenciál medzinárodnej spolupráce nevyužívame dostatočne, tak v oblasti financií, ako aj vedy a výskumu. Zmena prístupu vie významne prispieť k zvýšeniu bezpečnosti pacienta, zdravotníckeho pracovníka a poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Napomôže nám to efektívnejšie reagovať na potenciálne migračné krízy, lokálne epidémie/pandémie, potreby marginalizovaných komunit a iné globálne problémy. Podpora vedy, výskumu a inovácií je dôležitým článkom spätým s medzirezortnou a nadnárodnou spoluprácou. Napríklad oblasti využitia robotickej medicíny, telemedicíny a umelej inteligencie. Veda a aplikovateľný výskum bude predstavovať jeden z pilierov v zdravotníckom rozvoji spoločnosti.

Krajina bez moderného a kvalitného systému vzdelávania je vopred odsúdená na neúspech

Vláda vníma oblasť vzdelávania a výskumu ako kľúčovú pre napredovanie spoločnosti. Napriek častým deklaráciám nebolo vzdelávanie dlhé roky skutočnou prioritou krajiny. Dôsledkom čelíme všetci a spoločne ich musíme naprávať: od investičného dlhu v regionálnom i vysokom školstve a vede, cez nízku atraktivitu učiteľského povolania a prostredia až po únik talentov a mozgov do zahraničia. Vláda je presvedčená, že zmena tohto stavu musí kombinovať financovanie vzdelávania s potrebami prechodu na vzdelanostnú ekonomiku. Z týchto dôvodov vláda zahrnie výdavky na výskum a vzdelávanie v rozpočte, ktorý pripraví na rok 2024 a vo východiskách pre rozpočet na ďalšie roky tak, aby bola jasne nastavená dlhodobá udržateľná trajektória pre dosiahnutie priemeru krajín EÚ. Kľúčovými parametrami, ktoré vláda pri prijímaní opatrení bude sledovať, je miera podpory učiteľov na všetkých stupňoch škôl, zvýšenie transparentnosti a efektívnosti využívania finančných prostriedkov v školách a vytvorenie pravidiel kvalitnej participácie rôznych súčastí rezortu – organizácií reprezentujúcich školy a učiteľov, odborných organizácií. Popri tom bude reagovať na akútne výzvy, akými sú, napríklad, dostupnosť učebníc, začlenenie ukrajinských detí do vzdelávacieho procesu či vplyvy energetickej krízy na školy.

Krátkodobé priority

Implementácia zmien v cieľoch, obsahu a forme vzdelávania. Vláda bude pokračovať v rozbehnutom projekte zmien v cieľoch, obsahu a forme vzdelávania. Otvorí ďalších 16 regionálnych centier podporujúcich zdieľanie dobrej praxe a pomáhajúcich učiteľom v

zavádzaní moderných metód a foriem učenia. Zároveň bude vyhlásená výzva na zriadenie posledných ôsmich centier, čím sa vytvoria predpoklady pre splnenie cieľa Plánu obnovy a odolnosti. Rovnako bude pripravená koncepcia učebnicovej politiky vrátane zavedenia nových kritérií hodnotenia edukačných publikácií, a prípravy mechanizmov na digitálnu transformáciu učebných textov pre žiakov a učiteľov. Cieľom je vytvoriť predpoklady na to, aby postupne všetci učitelia na Slovensku zvládli svoju novú hlavnú úlohu, ktorou už nebude predovšetkým zrozumiteľne vysvetľovať učivo, ale najmä vytvárať podmienky, v ktorých sa žiak bude samostatne učiť a učiteľ bude jeho sprievodcom v procese nadobúdania potrebných spôsobilostí a zručností. V reakcii na alarmujúci nedostatok pohybu detí bude vláda podporovať koncept Aktívna škola od septembra 2023.

Zvyšovanie dostupnosti kvalitného vzdelávania. Vláda pripraví situačnú správu o stave inkluzívneho vzdelávania v SR, jeho dostupnosti s ohľadom na deti z marginalizovaných rómskych komunít, so zdravotným postihnutím a z prostredia generačnej chudoby. Na jej základe vláda pripraví opatrenia zabezpečujúce dostupnosť a kvalitu inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch, nadväzujúc na už prijaté opatrenia a reformy Plánu obnovy a odolnosti. Vláda sa zaväzuje podporiť plnohodnotnú aplikáciu systému podporných opatrení poskytovaných formou rozvoja vedomostí, zručností a schopností, pričom tie budú určené všetkým deťom. Vrátane asistentov, špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov škôl.

Zavedenie výkonnostných zmlúv s verejnými vysokými školami a novej metodiky ich financovania. Vláda uskutoční zmeny vo financovaní vysokého školstva, čím dôjde aj k posilneniu jeho financovania, a to najmä pomocou zavedenia výkonnostných zmlúv s verejnými vysokými školami, ktoré majú potenciál prispieť k cielenému rozvoju jednotlivých vysokých škôl v oblastiach, kde majú najväčší potenciál. Vláda zároveň zintenzívni boj s plagiátorstvom.

Strednodobé priority

Zvýšenie atraktivity učiteľského povolania. Ohrozením fungovania vzdelávacieho systému v budúcnosti je dlhodobý neriešený problém získavania pedagógov ale aj odborných a podporných zamestnancov do škôl. Tento problém je dnes zvlášť vypuklý v ekonomicky najrozvinutejších regiónoch Slovenska ako aj pri niektorých učiteľských špecializáciách, ale možno predpokladať celkový nedostatok vyplývajúci zo starnutia pracovníkov na školách a zvyšovania počtu školopovinných detí. Vláda pripraví alternatívy riešenia tohto problému.

Optimalizácia modelu školy, siete škôl a ponuky odborov vzdelávania. Vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu pripraví vláda východiská optimálneho nastavenia siete škôl a ponuky odborov vzdelávania v súlade s potrebami trhu práce, a to aj so zreteľom na budúce potreby strategických investorov a potrebu zvyšovania kvality celoživotného vzdelávania. Dlhodobý existujúci problémom v oblasti regionálneho školstva je zastaraný model fungovania škôl. Riešenie tejto situácie si vyžaduje transformáciu škôl i siete škôl pre potreby modernej doby. Vytvorí podmienky pre participatívnu diskusiu k stanoveniu kritérií kvality školy a následné meranie takejto kvality, aby sme ju v budúcnosti mohli efektívne hodnotiť.

Zlepšovanie medzinárodného postavenia slovenských vysokoškolských a výskumných inštitúcií (priorita vlády). Podpora výskumu spoločne s podporou vysokého školstva sú

dôležitou súčasťou rozvoja spoločnosti, udržania a prilákania talentu na Slovensko. Vláda bude presadzovať existujúce a navrhne ďalšie opatrenia na zlepšovanie medzinárodného postavenia slovenských vysokoškolských a výskumných inštitúcií, a to s cieľom nielen prilákať talent, ale aj zabezpečiť cirkuláciu mozgov medzi Slovenskom a zahraničím. Na posilnenie etických princípov v akademickom prostredí vo vzťahu k výskumu a tiež k vzdelávaniu zabezpečí vytvorenie etického kódexu a etickej komisie pre vysoké školy, vedu a výskum. Zároveň bude vytvárať podmienky a poskytovať podporu pri koncentrácii a budovaní výskumných infraštruktúr, vrátane zapájania slovenských organizácií do nich. Vláda bude klásť dôraz na otvorené zdieľanie výsledkov tvorivej činnosti realizovanej s podporou z verejných zdrojov. Sústreďí sa tiež na rozvoj podpory pre študentov a študentky v špecifických životných situáciách a s trvalými znevýhodneniami.

Digitalizácia je vstupenkou do sveta úspechu, lepšieho a efektívnejšieho rozhodovania a spravovania krajiny

Vláda sa v oblasti informatizácie zameria na zvýšenie kvality služieb pre občanov, predovšetkým lepšou implementáciou projektov financovaných z európskych fondov a zjednodušením, sprehľadnením elektronických služieb štátu a medzinárodným hodnotením kvality. Zároveň sa zameria na prípravu nových projektov v informatizácii tak, aby sa o projektoch viedla verejná diskusia a boli realizované projekty s najväčším prínosom pre občanov a podnikateľov, resp. projekty nevyhnutné pre fungovanie architektúry digitálneho štátu. Vláda bude dbať na efektívne využívanie zdrojov v informatizácii, vrátane personálnych kapacít a zabezpečenie kybernetickej a informačnej bezpečnosti.

Krátkodobé priority

Zvýšenie kvality projektov financovaných z programového obdobia 2014 - 2020 a zlepšenie prípravy nových projektov v informatizácii. Pripravíme hodnotenie informačno-technologických (IT) projektov financovaných z programového obdobia 2014 - 2020 s cieľom zvýšiť ich kvalitu a minimalizovať riziko neúspešnej implementácie. Vláda zabezpečí súčinnosť jednotlivých orgánov verejnej moci zodpovedných za projekty. Vláda podporí pokračovanie vybraných strategických projektov v oblasti informatizácie, najmä tých, ktoré sú nevyhnutné pre súčasnú a budúcu prepojenosť s európskym digitálnym ekosystémom. Vláda za účelom zvýšenia kvality zároveň vykoná revíziu aktuálnych strategických materiálov k programu digitálnej politiky „Cesta k digitálnemu desaťročiu“ (Digitálna dekáda). Nastavíme jednotný model správy a hodnotenia nad projektmi v oblasti IT, ktorý bude rovnaký pre všetky projekty bez ohľadu na zdroj financovania. Zoznam pripravovaných projektov bude verejný, čo zlepší transparentnosť, umožní lepšiu informovanosť a spätnú väzbu od odbornej verejnosti a celkovo zvýši kvalitu realizovaných projektov. Zároveň budú verejne publikované kritériá na výber prioritných projektov v informatizácii.

Zjednodušenie a sprehľadnenie elektronických služieb štátu. V záujme uľahčenia komunikácie občana so štátom bude vláda prioritovať zvyšovanie používateľskej prívetivosti, atraktívnosti a kvality elektronických služieb štátu s cieľom zvýšiť rozsah centrálne a mobilne dostupných údajov a vytvoriť podmienky pre elektronické doklady občana. V krátkodobom horizonte budú zverejnené návody pre životné situácie a elektronické služby, ktoré

sprehľadnia a zjednodušia digitálnu cestu občana pri vybavovaní jeho potrieb a komunikácie so štátom. To je možné dosiahnuť zjednodušením vytvárania mobilnej identity občana a postupným prispôbením prístupu k existujúcim službám prostredníctvom mobilnej aplikácie Slovensko v mobile.

Efektívne využívanie zdrojov v informatizácii. Výdavky na informatizáciu prejdú hodnotením v procese prípravy rozpočtu verejnej správy. Budú navrhnuté opatrenia pre lepšie využitie zdrojov a vyzbierané údaje o využívaní informačných systémov pre analýzu ich nákladovej efektívnosti. V spolupráci s ministerstvom vnútra bude tiež navrhnutý mechanizmus na efektívne využívanie zdrojov vládneho cloudu, čo má pozitívny vplyv na možnosti rozvoja a modernizácie informačných systémov, na ich dostupnosť a bezpečnosť. Prioritou bude pokračovať vo zvyšovaní kvality informačných systémov a údajov v nich.

Strednodobé priority

Rozvoj interných personálnych kapacít pre digitálnu transformáciu, vrátane dátovej politiky štátu. Jedným z dôležitých krokov k digitálnej transformácii je zmena štruktúry štátnych zamestnancov s cieľom posilniť interné kapacity v IT oblasti. Vláda navrhne spôsoby ako posilniť IT kapacity ministerstiev. Táto zmena bude zároveň aj príležitosťou, ako prilákať šikovných ľudí pôsobiacich v zahraničí so skúsenosťou s takouto transformáciou.

Životné situácie. Vypracujeme návrhy zlepšenia a zjednodušenia pre 16 prioritných životných situácií občanov a podnikateľov a zverejníme ich na odbornú diskusiu. Pozrieme sa na problém z pohľadu občana a poskytneme mu celkové riešenie životnej situácie a nie rozkúskované služby po jednotlivých úradoch. Vláda zabezpečí súčinnosť zainteresovaných orgánov verejnej moci s gestorom projektu životných situácií pri návrhu a implementácii zmien k prioritným životným situáciám, keďže vyžaduje komplexný prístup a spoluprácu vo forme medzirezortného zdieľania údajov.

Budovanie kapacít štátu v kybernetickej a informačnej bezpečnosti. Vláda bude naďalej podporovať informačnú a prevádzkovú bezpečnosť a ochranu kritickej infraštruktúry. Za prioritu považuje vznik systematického celoživotného vzdelávania špecialistov kybernetickej a informačnej bezpečnosti pre verejnú správu. Súčasťou riešenia je budovanie a rozvoj vlastných sektorových bezpečnostných dohľadových centier jednotlivých rezortov a platformy pre vzájomnú výmenu relevantných informácií a systém včasného varovania v sektore verejnej správy.

Transformácia ekonomiky je nemožná bez udržateľného pôdohospodárstva

Pôdohospodárstvo v Európe zápasí so zintenzívňujúcimi a prehľbujúcimi sa vplyvmi klimatických zmien, s potrebou zabezpečiť produkciu potravín v horizonte nasledujúcich 20 - 30 rokov a v neposlednom rade so zmenami v dopyte po potravinách, resp. stravovacími návykmi. Konkurencieschopnosť sektora, nákladová efektívnosť, ako aj potreba regionálneho rozvoja, si vyžadujú schopnosť krajiny garantovať dlhodobú udržateľnosť a kvalitu produkcie. Z pohľadu produktivity a investícií v sektore patrí v súčasnosti

Slovensko medzi najhorších. Vláda považuje za nevyhnutné podrobne monitorovať aktuálnu situáciu, zvýšiť používanie dát pri rozhodovaní a zadefinovať smerovanie, nastaviť rámec pre efektívny spôsob financovania a následnú implementáciu politík. Tak na národnej, ako aj na európskej úrovni.

Krátkodobé priority

Brzdenie potravinovej inflácie. Prudko rastúce ceny potravín predstavujú zásadný problém pre širokú verejnosť, najviac však pre zraniteľné skupiny. Vláda posúdi možné opatrenia eliminujúce dosahy rastu cien potravín v spolupráci so všetkými zúčastnenými stranami od prvovýrobcov až po maloobchod.

Efektívne fungovanie SPF a PPA. Je potrebné zvýšiť efektivitu a udržateľnosť fungovania strategických inštitúcií, akými sú Slovenský pozemkový fond a Pôdohospodárska platobná agentúra. Vláda vynaloží úsilie pri odstránení administratívnej záťaže a zavádzaní automatizovaných procesov v rozhodovaní. Pripraví pravidlá a postupy zefektívňujúce konania a úkony v jej kompetencii. Bude pokračovať modernizácia Pôdohospodárskej platobnej agentúry, digitalizácia inštitúcie a príprava prostredia pre budúce zavedenie digitálneho portálu farmára.

Zvýšenie ochrany zdravia spotrebiteľov. Ruská agresia voči Ukrajine a s ňou súvisiace problémy dodávateľských reťazcov a trhu samotného, zvýšili potrebu ochrany zdravia spotrebiteľa. Vláda vykoná detailný audit testovacích kapacít rezortu pôdohospodárstva a poverí dotknuté inštitúcie zabezpečiť technické vybavenie a zefektívniť kontroly s cieľom zefektívniť a urýchliť uvoľnenie testovaného tovaru na vnútorný trh.

Strednodobé priority

Pôdohospodárstvo potrebuje efektívny manažment rizík. Vláda bude pokračovať v príprave systému riadenia rizík. Navrhne rôzne alternatívy na riešenie škôd spôsobených nepredvídateľnými prírodnými katastrofami v poľnohospodárstve, vplyvmi klimatických zmien, zdravotne a ekonomicky nebezpečnými chorobami, zvlášť prenosnými zo zvierat, respektíve z potravín na človeka, ako aj škodami spôsobenými zverou.

Pôda ako základný predpoklad každej ekonomickej činnosti. Vláda považuje pôdu a vodu za národné bohatstvo. Bude pokračovať v opatreniach proti ďalšiemu zaberaniu kvalitnej poľnohospodárskej pôdy. Podporí výstavbu v opustených areáloch bývalých poľnohospodárskych objektov a bude pokračovať v zavádzaní povinnosti rekultivačnej náhrady poľnohospodárskej pôdy, s výnimkou výstavby nájomných bytov a štátnej infraštruktúry.

Zvyšovanie produktivity a udržateľnosti v pôdohospodárstve a lesníctve. Zabezpečenie potrebnej kvality potravín a bezpečnosti ich domácej produkcie nebude možné bez zvyšovania produktivity a pridanej hodnoty v poľnohospodárstve a potravinárstve. Vláda bude pokračovať v uplatňovaní existujúcich finančných nástrojov a preskúma možnosti v oblasti mikropôžičiek pre malých, mladých, rodinných a začínajúcich poľnohospodárov. Súčasťou modernizácie je aj transfer vedomostí a technológií priamo k poľnohospodárom

a potravinárom. Vláda podporí rozvoj Inštitútu znalostného poľnohospodárstva a inovácií. Dôležitou prioritou je a dlhodobá udržateľnosť lesníctva.

Bez kultúry niet budúcnosti. Prispieva ku kvalitnému a zmysluplnému životu všetkých

Vláda je presvedčená, že kultúra je integrálnou súčasťou života človeka a spoločnosti. Pomáha uchovávať tradície, rozvíjať kreativitu a emocionálnu inteligenciu, buduje hodnotový systém, podporuje komunikáciu a kritické myslenie, pestuje toleranciu a empatiu. Prispieva k humanizácii spoločnosti, pomáha vyrovnávať sa s vylúčenosťou, slúži ako prevencia negatívnych sociálnych javov, kultivuje verejný priestor, prispieva k duchovnému a hospodárskemu rastu spoločnosti. Kultúra je nositeľom jedinečných znakov národa, národnostných menšín a etnických skupín, dôkazom ich rozmanitosti a stavebným kameňom budovania ich identity. Schopnosť kultúry čerpať z pôvodných zdrojov, obnovovať sa nástrojmi kritickej reflexie, prekračovať hranice a anticipovať spoločenské dianie, je nenahraditeľná pre rozvoj individuálneho a spoločenského vedomia.

Krátkodobé priority

Objektívna a finančne stabilná RTVS. Vláda nastaví proces nového systému financovania RTVS a umeleckých fondov v nadväznosti na zrušenie tzv. koncesionárskych poplatkov. Vláda bude iniciovať rokovanie s RTVS o zvýšení priestoru na prezentáciu kultúry a o hľadani nástrojov na boj s dezinformáciami, hoaxmi, prejavmi nenávisťi a násilia. Túto snahu podporí dotačným programom podpory a rozvoja mediálnej výchovy.

Dobre spravovaná kultúra. Pri príprave návrhu rozpočtu vláda zmapuje a vyhodnotí efektivitu riadenia rezortu, vrátane optimalizácie dotačného systému. Vláda zjednoduší procesy v záujme zrýchlenia čerpania prostriedkov EÚ v končiacom sa programovom období a zabezpečí čo najlepšiu pripravenosť na implementáciu budúcich projektov. Vláda aktívne podporí Trenčín ako Európske hlavné mesto kultúry 2026. Obnoví činnosť Rady vlády pre kultúru a kreatívny priemysel a bude iniciovať diskusiu o príprave zákona o sponzoringu v kultúre. Zabezpečí pomoc pri odstraňovaní následkov požiaru v meste Banská Štiavnica. Vytvorí aj podmienky na pokračovanie prác súvisiacich s obnovou historickej budovy SND.

Kontinuálna realizácia strategických zámerov. Vláda spustí proces implementácie Stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu SR 2030. Zvýši mieru participácie verejnosti na naplňaní zámerov kultúrnej politiky a zavedie nové formáty komunikácie a prezentácie. Bude žiadať prípravu stratégie verejnoprávnych dotačných fondov, vyhodnocovanie výsledkov ich podpornej činnosti a participáciu pri nastavovaní štruktúry a zásad podpornej činnosti od roku 2024 (FPU, AVF, KULT MINOR). Bude pokračovať v strategickej medzinárodnej spolupráci s európskymi partnermi a UNESCO.

Strednodobé priority

Výchova k umeniu a ku kultúre, vzdelávanie umením a kultúrou. Dlhodobým cieľom vlády je to, aby kultúra a umenie boli vo veľkej miere obsahom aj nástrojom pri výchove a vzdelávaní.

Vláda podporí intenzívnejšiu realizáciu vzdelávacích programov o umení a kultúre. Dôraz sa bude klásť na ochranu verejnosti a maloletých pred šírením dezinformácií, hoaxov a prejavmi nenávisťi či násilia. Vláda bude pokračovať v spolupráci pri príprave Európskej mediálnej agendy. Vláda zintenzívni udržateľné využívanie národných kultúrnych pamiatok a pamiatkových území a zvýši využitie ich potenciálu a prístupnosti prostredníctvom digitalizácie.

Efektívne financovanie a systematický rozvoj kultúry. Financovanie kultúry potrebuje verejné a súkromné zdroje a vláda predstaví možnosti viacdrojového financovania. Bude iniciovať diskusiu o návrhu Zákona o kultúre, začne pripravovať návrh Štatútu umelca a vhodných právnych foriem subjektov pôsobiacich v kultúre s cieľom prispieť k vyrovnávaniu podmienok pre zriaďovanú a tzv. nezriaďovanú kultúru a k vytvoreniu spravodlivých pracovných podmienok vrátane odmeňovania v kultúre. Vláda otvorí diskusiu o vzniku nových, hybridných foriem kultúrnych subjektov. Presadzovanie kultúrnej diverzity, podpora kultúrnej a umeleckej činnosti národnostných menšín a etnických skupín, bude jej súčasťou. Vláda bude aktívne riešiť havarijný stav budov a potrebné odstraňovanie bariér. Zároveň spustí prípravu plánu obnovy kultúrnej infraštruktúry.

Zmena uvažovania o kultúre, jej postavení a úlohy v spoločnosti. Cieľom vlády je posilniť postavenie kultúry v spoločnosti, využiť jej pozitívny vplyv na spoločnosť a ekonomiku za pomoci systematického monitorovania výsledkov a dosahov sektora. Prostredníctvom kultúry chce prispievať k spoločenskej súdržnosti a k zastaveniu prehľbovania krízy demokracie, pracovať na budovaní dôvery v inštitúcie a podporovať kritické myslenie v reakcii na prejavy ohrozujúce rozmanitosť a ľudské práva. Súčasťou reformného snaženia bude zabezpečiť dostupnosť kultúry pre všetkých. Dôraz sa bude klásť na inklúziu, participáciu a sociálne aspekty. Zároveň sa bude rozvíjať medzinárodná spolupráca v oblasti kultúry prostredníctvom prezentácie kultúry v zahraničí a kultúrnej diplomacie, čím sa bude posilňovať poznateľnosť a identita krajiny.

Infraštruktúra je chrbticou prosperity a kvalitného života

Hlavnými prioritami vlády v oblasti dopravy je zefektívniť a skvalitniť verejnú osobnú dopravu, podporiť rast cestovného ruchu ako aj nastaviť udržateľné a najmä systémové financovanie dopravnej infraštruktúry. Vláda sa bude zasadzovať za prijatie reformy verejnej osobnej dopravy s cieľom zjednotenia tarifných a prepravných podmienok medzi železničnou, prímestskou autobusovou dopravou a mestskou hromadnou dopravou. Vytvorí podmienky pre rast cestovného ruchu. Vláda sa hlási k vytvoreniu stabilného finančného nástroja na systémové financovanie železničnej infraštruktúry, aby zvýšila prevádzkyschopnosť železničného sektora. Vláda bude dbať aj na zvýšenie bezpečnosti na cestách, a to aj prostredníctvom údržby opráv a obnovy mostov na cestách I. triedy. Taktiež sa bude zaoberať možnosťou legislatívnej úpravy v oblasti trvalo udržateľného a systémového financovania investícií do dopravnej infraštruktúry.

Krátkodobé priority

Reforma verejnej osobnej dopravy. V súlade s plnením míľnika Plánu obnovy a odolnosti SR sa spustí implementačný proces k novému zákonu o verejnej osobnej doprave vrátane

príslušných vykonávacích predpisov. Cieľom je zaviesť cestovanie na jeden cestovný lístok všetkými prostriedkami verejnej osobnej dopravy vo verejnom záujme a umožniť koordináciu jednotlivých druhov dopravy tak, aby na seba nadväzovali.

Podpora cestovného ruchu. Vytvoríme podmienky pre zavedenie nových dopravných liniek s dôrazom na príjazdovú zahraničnú prepravu, čím sa vytvorí základ pre rozvoj cestovného ruchu na národnej ale i regionálnej úrovni. Cieľom je dosiahnuť vyšší podiel zahraničnej klientely a rýchlejši rast príjmov z cestovného ruchu. Vypracujeme projektový zámer pre zavedenie digitálneho nástroja eVisitor, ktorý umožní prostredníctvom digitálnej platformy evidovať poskytovateľov všetkých ubytovacích služieb, vrátane zdieľanej ekonomiky, ako aj hostí v reálnom čase. Uvedený nástroj významne ovplyvní mieru šedej ekonomiky v sektore, čím sa zefektívni výber priamych a nepriamych daní na úrovni samosprávy a štátu.

Zníženie nákladov na efektívne mýto. Zasadíme sa za zníženie nákladov na elektronický výber mýta s cieľom maximalizácie výnosov. Cieľom je znížiť nákladovosť na elektronický výber mýta z aktuálnej úrovne 38 % na plánovú úroveň, a to pod 15 %. Zavedieme Európsku službu elektronického výberu mýta (EETS) do praxe a v tejto súvislosti spustíme zrozumiteľnú a vysvetľujúcu kampaň pre dopravcov.

Strednodobé priority

Mostný program. Väčšina mostov na Slovensku je v zlom stave a s postupujúcim časom sa problém ešte prehľbuje. Opravy a rekonštrukcie už ďalej nie je možné ignorovať a preferovať len novú výstavbu. Pripravíme strategický dokument - Mostný program, v ktorom navrhne alternatívy zabezpečenia systémového financovania údržby, opráv a obnovy mostov na cestách I. triedy.

Projekty so strategickým a medzinárodným významom. Budeme pokračovať v príprave strategických projektov dopravnej infraštruktúry na báze hodnoty za peniaze. Taktiež sa zameriame na projekty s medzinárodným a hospodárskym významom, ktoré môžu byť kľúčové pri rozvíjaní obchodných vzťahov so susednými štátmi, ako napríklad urýchlenia dokončenia projektu D3 a projekty súvisiace s obnovou Ukrajiny. Súčasťou aktivít bude aj príprava nových a realizácia investičných projektov vo vysokom štádiu rozpracovania rešpektujúc potreby konsolidácie verejných financií.

Predvídateľné financovanie dopravy. Vláda považuje za nevyhnutné zabezpečiť stabilné a dlhodobé financovanie prevádzky železníc, vyhodnotenie a pokračovanie reformy grafikonu, návrhy riešení meškajúcej výstavby a dôveryhodný investičný plán. Vláda vyhodnotí doterajšie výsledky reformy grafikonu vlakovej dopravy a bude pokračovať v jej implementácii v súlade s plánom dopravnej obslužnosti. Spustí prípravu ďalších etáp s cieľom zosúladiť vlaky s autobusmi a ich financovanie.

Prechod k zelenej ekonomike ako príležitosť

Vláda vníma prechod na bezuhlíkovú ekonomiku ako impulz pre inovácie a modernizáciu ekonomiky a celej spoločnosti. Prináša príležitosti v oblasti inovácií, dôraz na udržateľné využívanie prírodných zdrojov, obehové hospodárstvo a intenzívnejšie využívanie

obnoviteľných zdrojov energie. Spoločne majú potenciál zvýšiť konkurencieschopnosť krajiny, vytvárať investičné príležitosti a pracovné miesta, podporovať vedu a výskum. Dlhodobý udržateľný ekonomický rast a zdravé životné prostredie sú východiskom všetkých zmien orientovaných na budúcnosť. Budeme sa aktívne podieľať na zelenej transformácii a využijeme všetky dostupné príležitosti pre dosahovanie týchto cieľov. Spolupráca s partnermi doma a v zahraničí, intenzívne využívanie dát a analýz, sú základnými piliermi.

Krátkodobé priority

Fungujúce, zdrojovo efektívne obehové hospodárstvo. Vláda považuje za potrebné odštartovať prípravu strategického rozvoja obehového hospodárstva v horizonte 10 - 15 rokov. Stabilita a predvídateľnosť prostredia sú kľúčové, keďže vytvárajú podmienky pre lepšie prepojenie domácností, štátneho a súkromného sektora a zároveň pomáhajú tvoriť „zelené“ pracovné miesta a investície.

Zelená investíciám. Cieľom je zrýchlenie čerpania európskych a domácich finančných prostriedkov a urýchlenie plnenia míľnikov Plánu obnovy a odolnosti SR. Kľúčovou úlohou je pripraviť adekvátne podmienky pre dočerpanie eurofondov 2014-2020, pre implementáciu Programu Slovensko 2021 - 2027 či pre zefektívnenie využívania Environmentálneho fondu a Modernizačného fondu.

Spoločné bohatstvo. Vláda považuje za dôležité zabezpečiť efektívnu účasť verejnosti pri rozhodovaní v otázkach súvisiacich so životným prostredím, zvýšiť informovanosť laickej a odbornej verejnosti a vytvoriť podmienky pre posilnenie environmentálnej výchovy a vzdelávania.

Strednodobé priority

Adaptácia na budúcnosť. Vláda sa bude usilovať vytvoriť lepšie podmienky pre implementáciu opatrení zmiernujúcich vplyvy klimatickej zmeny s cieľom chrániť spoločnosť a životné prostredie. Ambíciou je zintenzívniť a zefektívniť aktívny dialóg a podniknúť kroky k naštartovaniu odbornej celonárodnej diskusie o dekarbonizácii. Zvýšená pozornosť bude venovaná ochrane vôd, biodiverzity, kvality ovzdušia, vzácnych ekosystémov, prostrediu v mestách a obciach a v neposlednom rade ochrane pred povodňami. Budúce kroky by mali zohľadňovať globálne klimatické ciele a efektívne využívanie výnosov z obchodovania s emisnými kvótami na klimatické účely. Vláda bude pokračovať aj vo finalizácii návrhu klimatického zákona.

Ochrana zdravia ľudí. Vláda považuje za nevyhnutné zvýšiť úsilie pri eliminácii negatívnych vplyvov znečistenia a environmentálnych záťaží na obyvateľov a životné prostredie. Podnikne kroky k zrýchleniu ich odstraňovania. Vláda bude venovať zvýšenú pozornosť implementácii opatrení chrániacich zdroje pitnej vody.

Zdravá a odolná krajina, ochrana prírody a biodiverzity. Vláda sa sústreďí na pokračovanie reformy ochrany prírody s dôrazom na zonáciu národných parkov a na starostlivosť o chránené územia. Cieľom sú transparentnejšie a predvídateľné podmienky pre vlastníkov,

dotknuté obce, návštevníkov, podnikateľské subjekty a ďalších užívateľov ekosystémových služieb. Pokrok v tejto oblasti je príležitosťou pre rozvoj obcí a celých regiónov.

Sloboda neexistuje bez rešpektu, dôvery v právny štát a nezávislé súdnictvo

Nezávislý a efektívny súdny systém je základným predpokladom fungovania spoločnosti rešpektujúcej základné ľudské práva, princípy demokracie a právneho štátu. Zabezpečenie inštitucionálnej nezávislosti súdnictva je komplexný, no nevyhnutný proces. Spoločne vytvárajú predpoklady zabezpečenia dôvery verejnosti v systém a demokraciu. Oblasť justície je ústrednou súčasťou štruktúry právneho štátu, vrátane dôvery v inštitúcie a ich fungovanie. Obavy o nezávislosť a integritu súdnictva, pochybnosti o odbornej spôsobilosti ľudí pracujúcich v justícii a korupcia, podkopávajú dôveryhodnosť justičného systému. Narušenie dôvery v nezávislé súdnictvo je preto v konečnom dôsledku ohrozením pre demokraciu samotnú. Je spoločenským imperatívom a všeobecným záujmom posilňovať odolnosť systému a jeho schopnosť konať.

Krátkodobé priority

Prehodnotenie interných nástrojov pre distribúciu ľudských zdrojov v súdnictve. Vláda navrhne ich aktualizáciu tak, aby odzrkadľovali skutočné potreby súdov a zakladali sa na podrobných analytických vstupoch.

Dokončenie implementácie projektu pre multidisciplinárny prístup pri rozhodovaní o dieťati za účasti psychológov, kolíznych opatrovníkov, sociálnych pracovníkov, mediátorov či znalcov. Širšie využívanie mimosúdneho riešenia, pravidlo osobného vypočutia dieťaťa sudcom vo vhodne upravených priestoroch súdu s podporou pre náležitú metodológiu vypočutia dieťaťa.

Spustenie verejných konzultácií k doterajším výsledkom rekonštrukcie občianskeho práva s cieľom prípravy paragrafového znenia novej právnej úpravy, ktorú bude možné predložiť do legislatívneho procesu.

Strednodobé priority

Stabilizácia ľudských zdrojov. Vláda sa zameria na postavenie administratívnych zamestnancov súdov, ktorí zabezpečujú základný chod súdu. Ambíciou je zlepšiť postavenie zamestnancov súdov, ako aj väzenstva. Súčasťou riešenia je perspektíva kariérneho rastu, adekvátne platové ohodnotenie a vzdelávanie a schopnosť obstať v konkurenčnom prostredí pracovného trhu. Investícia štátu do zlepšenia podmienok personálneho aparátu súdov – nech už má akúkoľvek podobu – nesmie byť samoučelná.

Ďalšie kroky v reformách. Vláda sa zaväzuje pokračovať v reformných krokoch v oblasti justície, a to najmä pri implementácii reformy súdnej mapy a zavádzaní insolvenčného registra. Tie predstavujú dôležité míľniky Plánu obnovy a odolnosti. Je potrebné pokračovať aj v implementácii ďalších reformných krokov v oblasti justície, ktoré vyplývajú z už schválených zákonov alebo návrhov zákonov aktuálne prerokúvaných v Národnej rade Slovenskej

republiky. Vláda bude pokračovať v rekonštrukcii občianskeho práva, príprave nového Občianskeho zákonníka a zákona o obchodných spoločnostiach.

Zájmy krajiny v globalizovanom svete sa najlepšie presadzujú v spoločnosti priateľov a partnerov. Chceme do nej naďalej patriť ako zodpovedný a spoľahlivý člen

Slovensko je integrálnou súčasťou politického Západu. Jasné európske a euroatlantické ukotvenie je základným východiskom nášho úspechu. Zahraničná a európska politika založená na hodnotách ochrany demokracie, slobody, ľudských práv, presadzovaní princípov právneho štátu, medzinárodnej solidarity a dodržiavaní medzinárodného práva, upevňuje kredibilitu a rešpekt Slovenska v zahraničí. Centrálnou úlohou našej diplomacie zostáva obhajoba a presadzovanie národných záujmov, ochrana práv a záujmov našich občanov v zahraničí a podpora internacionalizácie slovenských podnikov. Udržanie európskej a transatlantickej jednoty a rovnako domácej podpory členstva v Európskej únii a NATO, ktoré sú garanciou našej štátnosti, bezpečnosti a prosperity, bude vo svete pribúdajúcich kríz imperatívom pre nadchádzajúce obdobie.

Krátkodobé priority

Podpora pre trvalé mierové riešenia. Zahraničná, európska i domáca politika je naďalej výrazne ovplyvnená prebiehajúcou ruskou agresiou proti Ukrajine. Vláda odmieta hrozbu alebo používanie sily v medzinárodných vzťahoch. Podpora Ukrajiny a solidarita je v národnom záujme Slovenska. Budeme Ukrajine naďalej pomáhať politicky, humanitárne, vojensky i ďalšími spôsobmi. Vláda tiež pripraví opatrenia zamerané na posilnenie zapojenia slovenských subjektov do procesov obnovy a rekonštrukcie Ukrajiny.

Udržateľné financovanie zahraničnej služby. Aktívna a efektívna zahraničná služba vyžaduje ľudské a finančné kapacity zohľadňujúce záujmy krajiny a potreby vyplývajúce z komplikovanej medzinárodnej situácie. Vláda pripraví opatrenia zamerané na dlhodobu udržateľnú a medzinárodne konkurencieschopnú financovanie zahraničnej služby.

Boj s hybridnými hrozbami (priorita vlády). Hybridné a dezinformačné pôsobenie spochybňujúce okrem iného hodnotové a zahraničnopolitické ukotvenie Slovenska sa presunulo z periferie do hlavného prúdu a zasahuje prakticky všetky časti našej spoločnosti. Vláda zabezpečí rozvoj udržateľných národných kapacít naprieč štátnou a verejnou správou pre strategickú komunikáciu a boj s hybridnými hrozbami, vrátane dezinformácií.

Strednodobé priority

Sformulovanie strednodobej stratégie zahraničnej politiky. Zahraničnopolitický konsenzus v slovenskej spoločnosti bol v ostatných rokoch oslabený v dôsledku vnútropolitického polarizácie, výrazného nárastu propagandy a dezinformačného pôsobenia a zraniteľnosti našej spoločnosti voči konšpiráciám. S cieľom poskytnúť ucelenú víziu pre smerovanie zahraničnej a európskej politiky v štvrtej dekáde samostatnosti Slovenska vláda pripraví návrh

strednodobej stratégie zahraničnej a európskej politiky, ktorá zdefinuje naše zahraničnopolitické záujmy a z nich vyplývajúce strategické ciele.

Návrh reformy rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Čoraz častejší výskyt krízových situácií spôsobených prírodnými javmi alebo ľudskou činnosťou bude zvyšovať nároky na zintenzívnenie rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Naša oficiálna rozvojová spolupráca a mechanizmy humanitárnej pomoci dlhodobo trpia nedostatočným zdrojovým zabezpečením, v dôsledku čoho Slovensko zaostáva za svojimi možnosťami i medzinárodnými záväzkami. V záujme nápravy uvedeného stavu vláda rozpracuje návrh novej strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce na roky 2024 - 2030. Jej súčasťou bude plán finančných zdrojov na bilaterálne aktivity rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci.

Aktívna práca so Slováckmi žijúcimi v zahraničí, rozvoj talentu (priorita vlády). Slovensko je v rastúcej miere súčasťou globálneho súperenia o talenty a ľudský potenciál. Jedným z nástrojov zapájania Slovákov žijúcich v zahraničí do diania na Slovensku je aktívna práca s našou diasporou a mladými profesionálmi v zahraničí. Vláda vykoná analýzu možností inštitucionálneho zabezpečenia úloh, ktoré s tým súvisia, vrátane návrhov na možnú transformáciu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

Schopnosť vedieť sa brániť, mať partnerov, na ktorých sa môžeme spoľahnúť a oni na nás, je dobrým liekom na kvalitný spánok akejkoľvek krajiny a ľudí žijúcich v nej

Vláda bude reagovať na meniace sa bezpečnostné prostredie v kontexte ruskej agresie proti Ukrajine, teroristických, kybernetických a hybridných hrozieb, dezinformácií a výziev digitalizácie. Bude prijímať zodpovedné opatrenia na zvyšovanie obranyschopnosti SR v rámci systému kolektívnej obrany NATO s dôrazom na ťažkú mechanizovanú brigádu pozemných síl. Cieľom je zvýšiť pripravenosť štátu čeliť bezpečnostným hrozbám a výzvam. Vláda bude pri svojom rozhodovaní v oblasti bezpečnosti a obrany vychádzať z euroatlantického ukotvenia Slovenskej republiky. Vláda podporí posilnenie opatrení odstrašenia a kolektívnej obrany, ktoré ďalej zvýšia obranyschopnosť krajiny a Aliancie. Vláda bude aktívne vysvetľovať dôležitosť obrany štátu a odolnosti spoločnosti voči hrozbám z dezinformácií.

Krátkodobé priority

Pokračujúca podpora Ukrajiny. V rámci úsilia demokratického medzinárodného spoločenstva bude vláda pokračovať v podpore Ukrajiny. Vláda zváži možnosti darovania vojenského materiálu a poskytovania humanitárnej pomoci pre Ukrajinu tak, aby ani naďalej nebola ohrozená obranyschopnosť Slovenskej republiky. Bude pokračovať vo výcviku ukrajinských vojakov na bilaterálnom základe a spoločne s členskými štátmi EÚ a NATO. Bude pokračovať v projektoch NATO a EÚ, ako aj ďalších mnohonárodných projektov zameraných na pomoc Ukrajine.

Stabilný rozpočet s dôrazom na vývoj a inovácie. Vláda udrží stabilitu obranných výdavkov na úrovni 2 % HDP a vytvorí podmienky pre ich udržanie minimálne na tejto úrovni aj v najbližších

rokoch. V rámci obranných výdavkov bude vyčleňovať aspoň 20 % na hlavnú výzbroj, techniku a súvisiaci výskum podľa kritérií NATO a EÚ. Bude pokračovať v kontinuálnom raste výdavkov na podporu výskumu, vývoja a inovácií v oblasti bezpečnosti a obrany.

Modernizácia protivzdušnej obrany. Vláda bude pokračovať vo vyváženom rozvoji spôsobilostí a kapacít rezortu obrany a v modernizácii Ozbrojených síl SR (OS SR). Bude pokračovať v realizácii modernizačných projektov s dôrazom na systémy protivzdušnej obrany. Bude pokračovať v budovaní ťažkej mechanizovanej brigády v rámci Cieľov spôsobilostí NATO.

Strednodobé priority

Prehľbovanie medzinárodnej spolupráce so spojencami. Vláda bude pokračovať v spolupráci s krajinami NATO a EÚ, ktoré vzhľadom na ich hodnotové ukotvenie, geopolitickú pozíciu a jedinečné spôsobilosti považujeme za kľúčových spojencov. Aktívnou spoluprácou so spojencami a partnermi v oblasti bezpečnosti a obrany prispejeme k zvýšeniu stability a bezpečnosti SR, ako aj širšieho euroatlantického priestoru. Vláda zabezpečí pokračovanie účasti ozbrojených síl vo vojenských operáciách a misiách pod vedením medzinárodných organizácií v súlade s medzinárodným právom a bezpečnostnými záujmami SR. Vláda bude pokračovať v zefektívňovaní procesov domáceho krízového manažmentu v prospech bezpečnosti štátu.

Investície do rozvoja domácej obrannej infraštruktúry. Vláda podporí využitie kapacít národného obranného priemyslu pri zabezpečovaní výzbroje a techniky, podporí zvyšovanie jeho účasti v modernizačných projektoch. Vláda bude pokračovať v investíciách do obrannej infraštruktúry. Dôraz dá na rozvoj a vytváranie podmienok pre novú výzbroj a techniku, podporu spojeneckých síl na našom území a zvyšovanie energetickej efektívnosti. Bude kontinuálne zabezpečovať dosahovanie priaznivého stavu osobného výstroja profesionálnych vojakov.

Transparentnosť a hodnota za peniaze. Pri budovaní kapacít, pri modernizácii a budovaní infraštruktúry obrany, bude vláda uplatňovať princípy transparentnosti, hodnoty za peniaze a nulovej tolerancie korupcie.

Pomáhať a chrániť. Bez ohľadu na to, o koho ide

Slovenská spoločnosť je od vraždy Jána Kuciaka a Martyiny Kušnírovej traumatizovaná. Prepojenia štátu, organizovaného zločinu a politických kruhov sú neprípustné. Vláda podporí nezávislé vyšetrovanie citlivých káuz. Voľby na Slovensku už desaťročia prebiehajú v štandardnom režime bez možnosti akokoľvek ovplyvňovať výsledky. Ani nadchádzajúce predčasné parlamentné voľby nebudú výnimkou.

Krátkodobé priority

Transparentný a bezproblémový priebeh volieb. Vláda zabezpečí rozpočtové prostriedky pre voľby a určí úlohy pre všetky zainteresované orgány verejnej správy pri príprave volieb a zabezpečovaní ich nerušeného priebehu. Vláda ďalej garantuje aktívnu, priebežnú a trpezlivú komunikáciu jednotlivých krokov pri príprave volieb smerom k širokej verejnosti.

Vytvorí optimálne podmienky pre zabezpečenie plynulého, nerušeného a transparentného priebehu volieb, vrátane výkonu volebného práva poštou pre voličov trvale žijúcich v zahraničí a pre voličov zdržiavajúcich sa v deň konania volieb v zahraničí. Bude pokračovať v elektronizácii volebných procesov za účelom zvýšenia kvality údajov.

Boj proti hybridným hrozbám a dezinformáciám (priorita vlády). Vláda zabezpečí udržateľnosť kapacít, inštitucionálnych a ľudských, potrebných pre boj proti hybridným hrozbám a dezinformáciám. Zaisťuje ich financovanie, rozvoj spôsobilostí a adekvátne vzdelávanie.

Vnútorň poriadok, rozhodný boj s kriminalitou a pokračovanie v zápase o očistu verejného života. Vláda bude dbať na budovanie materiálno-technického zabezpečenia zložiek ministerstva vnútra. Bude vytvárať podmienky pre riadny výkon štátnej služby príslušníkov Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchranej služby. Bude dbať na dôsledné dodržiavanie všetkých zákonov, predovšetkým Trestného poriadku, pričom zabezpečí aj v budúcnosti, aby pri výkone práce Policajného zboru boli vždy použité primerané prostriedky.

Strednodobé priority

Spôľahlivá a bezpečná prevádzka kritickej bezpečnostnej infraštruktúry štátu. Modernizácia systému kritickej infraštruktúry, zabezpečenie prevádzky vládneho cloudu, dostatočných kapacít a dostupnosti služieb, je kľúčové. Súčasťou priorít bude aj trvalé zabezpečenie bezporuchovej prevádzky komunikačných a lokalizačných služieb pre všetky útvary Policajného zboru, ako aj ďalších zložiek Integrovaného záchranného systému SR.

Vláda zabezpečí funkčnosť infraštruktúry Národného personalizačného centra (NPC), ktoré zabezpečuje vydávanie dokladov. Plánujeme budovať a rozvíjať technické spôsobilosti zamerané na bezpečnostné operačné centrá zaoberajúce sa odhaľovaním a riešením kybernetických bezpečnostných incidentov, monitoringom a dohľadom nad infraštruktúrou a informačnými systémami ministerstiev a ostatných orgánov verejnej moci.

Stabilizácia personálnych kapacít Policajného zboru a ďalších bezpečnostných a záchranných zborov v štátnej službe. Vláda prehodnotí systém platových náležitostí pre príslušníkov v štátnej službe – policajtov a ďalších príslušníkov bezpečnostných a záchranných zborov s cieľom ich stabilizácie a motivovania prílevu nových zamestnancov.

Pokračovať v rozvoji dostupnosti služieb, digitalizácie a podpore strategických investícií. Vláda zabezpečí podporu pre mimoriadne investície optimalizáciou kapacít okresných úradov a zdynamizovaním príslušných procesov. Bude pokračovať v zlepšovaní dostupnosti služieb občanom SR, EÚ a tretích krajín, budovaním klientskych centier, optimalizáciou procesov a materiálno-technického zabezpečenia.